

akademikarum enn eitt vist, sigur Sissal Kampmann.

BROYTING ER Í LUFTINI

Hesar tankar Sissal fyrir fram er hon ekki einsamöll um. Áður hava kjak tikið seg upp um júst hendan spurningin við, hvørjar útbúgvingar færoyingar skulu hava og føroyska samfelagið skal stuðla. Tí tað er givið, at ikki allar útbúgvingar leiða til störv í føroyska samfelagnum. Og hvussu við handverkaraútbúgvingunum? Hava vit ikki tørv á, at alsamt fleiri færoyingar leita handverkaravegin?

– Tað eru spurningar sum hesir og mangir aðrir, sum eg haldi vit mugu til at jakast um. Og tað letur til, at vit hava sett hol á nakrar øðrvísi tankar, sigur Sissal Kampmann og vísur til røður frá ungum javnaðarfólki á 1. Maidagshaldinum sunnudagin.

– Hesi ungu fólkinum færdur fram væl funderaðar teoretiskar hugsanir, sum vit hava tørv á at venda, vísur Sissal Kampmann á.

Men tað er ikki einans tær samfelagsligu skipanirnar, sum eru undir broyting. Eisini á mentanarlaga økinum sæst nýtt lív og nýggjar hugsanir.

– Tað tykist sum, at listarligt lív spírar á øllum frontum og tú hevur altíð okkurt áhugavert at fara til, sum kann geva íblástur, sigur Lea Kampmann.

Hon og hennara vinfolk hava eisini jakast um broytingar, men ikki bert á tí politiska økinum. Tey hava mest av øllum fegnast um, at seinnu árinum hava ført við sær hópin av listarligum tiltøkum og harvið eisini listarligum pallum til tey ungu at ferðast á.

– Eg haldi list broytir samfeløg, og eg haldi júst listin er tann, sum fær pláss til at útfolda seg nú. Míni vinfolk siga mær, at fyri fáum árum síðani var munandi minni av listarligum tiltøkum at fara til, men í dag er altíð okkurt nýtt, spennandi, sigur Lea Kampmann. Og tað hevur eisini givið henni pláss fyri tí sýna fram sína list.

– Síðani januar í ár havi eg veruliga fingið luft undir veingirnar, tá ið umræður mín tónleik. Eg luttók í sending hjá Kringvarpinum og síðani hava eg fingið eina rúgvu av fyrispurningum um at spæla, og havi spælt fleiri ferðir. Tað er fantastiskt, at fólk hava tikið so væl ímóti mínum tónleiki, sigur Lea Kampmann.

FÁA GRØNT LJÓS FRÁ HVØRJARI AÐRARI

Meðan tónleikurin fyllir alt hjá ungu songkvinnuni, er tað skrivaðu orðini, sum eiga hugin hjá rithøvundanum. Lea og Sissal eru báðar sera áhugaðar í tí listarliga umhvørvinum, og tær hava báðar tikið avgerð um, at listin fær rúmd í gerandisdegnum. Í dag starvast Sissal hjá Visit Vágar, meðan Lea starvast hjá Skóhorninum í Havn. Men umframt skipa tær saman fyri tiltøkum av ymiskum slag. Farna vikuskifti samskipaði Sissal tiltak hjá Demokratia, nú 100 ár eru liðin síðani føroyskar kvinnur fingið valrætt. Á sama tiltaki framfórði Lea sínar vøkrutónar. 3. juni er næsta tiltakið á skránni, og tá verður tað tónleikur og fyrilestur í tí tær hava doypt »Maskinarínum« í Vestmanna. Ranchus, The Absent Silver King, Lea og Sissal framføra leygarkvöldið, meðan Sirið Tórgarð sunnudagin heldur skeið í ósemjuhandfaring.

– Tað var orsökkin til at eg flutti heim. Eg hevði ein dreym um at skipa fyri mentanarligum tiltøkum í Vestmanna, tí eg haldi har er stórt potentiali.

– Meðan eg bíði eftir endaligum svari uppá eini hús, sum eg havi bíðað eftir í fleiri ár, havi eg valt at seta hol á mínar ætlanir heima hjá mær sjálvari, sigur Sissal Kampmann.

Hetta er tó ikki einasta samstarv, tær báðar hava. Tá ið Sissal skrivar eitthvørt ella skal skipa fyri tiltøkum fyri stovnar ella felagsskapir, spyr hon Leu til ráðs. Ikki tí Lea neyðturviliga skal blástempla hvørt hugskot, men tí at Sissal fær íblástur frá ungu listarkvinnuni.

– Eg havi stóra virðing fyri máttanum, Lea hugsar og sum hon sær heimin. Eg haldi hon dugir væl at geva konstruktivan kritikk og tí dámar mær best at sparra við hana, sigur Sissal Kampmann. Og unga kvinnan tekur yvir. – Soleiðis havi eg tað eisini. Eg kenni meg tryggast við teir sangir, sum mamma hevur sagt gott fyri. Um mamma dámar ein sang hjá mær, so veit eg hann er góður, sigur Lea Kampmann.

»Eg haldi at livimátin og hugburðurin hjá mamma míni hevur inspirerað og formað meg nógv. Hon ger tað hon vil, og sær altíð móguleikar heldur enn forðingar«

FORMØÐURNAR LØGDU GOTT Í BEINIÐ

Nú vit práta um at 100 ár eru liðin síðani føroyskar kvinnur valdu fyri fyrstu ferð, verður eisini komið inn á javnstøðustríðið nú vit skriva 2016. Meðan Sissal hevur hugsað nógv um kvinnustríðið í hennara lívi, hevur tað fyllt minni hjá Leu. Ivaleyst tí, at kyn ongantið hevur verið umráðandi fyri ungu kvinnuna. Hon kennir seg ikki færa fyri at bera fram sterkar hugsanir um javnstøðustríðið, tí fyri hana hevur tað ikki verið aktuelt enn. Kanska tí hon er ung, men ivaleyst eisini, tí í uppvækstrinum hevði tað ongan týdning. Tær minnast aftur á eina løtu í uppvækstrinum, har Lea varð stuðlað av foreldrunum, hóast samfelagið helt tað vera løgið.

Lea byrjaði, eftir egnum ynski, við violinundirvísing sum fimm ára gomul. Hon kom heim ein dagin eftir ein vanligan dag í barnagarðinum og fortaldi foreldrinum, at hon vildi spæla violin. Hetta tóku foreldrini í álvara, og Lea byrjaði at ganga til klassiska violinundirvísing. Foreldrini vóru ein stórur partur av violinspælinum hjá Leu, tí at Suzuki-metodan, sum Lea bleiv undirvíst eftir, mæla foreldrum til at venja heima við børninum hvønn dag. Viola-venjingin bleiv til fasta rutinu í heiminum í Keypmannahavn, hóast fólk rundanum hildu tað vera eitt sindur løgið.

– Vit fingi ofta spurningin: Er tað ikki bara tit sjálvi, sum vilja at hon skal spæla violin? Tvinga tit hana ikki? Man føldi seg ofta býttan, tá man soleiðis bleiv stemplaður sum eitt curlingforeldur, og eg minnst meg ofta blíva kedda. Tí sjálvandi fóru vit ikki at tvinga kreativiteten niður í hálsin á dóttur okkara. Hann skuldi koma frá henni sjálvari. Og tað gjørdi hann, sigur Sissal Kampmann.

– Eg haldi at livimátin og hugburðurin hjá mamma míni hevur inspirerað og formað meg nógv. Hon ger tað hon vil, og sær altíð móguleikar heldur enn forðingar. Og eg haldi kanska tað er orsökkin til, at eg ongantið havi hugsað nógv um munin millum kvinnur og menn. Tí í mínum uppvækstri møtti eg ongantið einum trupulleika orsakað av mínum kyni, sigur Lea. Men kortini eru eyðsýndir munir millum kynini innan ídnaðin hjá ungu songkvinnuni.

– Innan tónleikaídnaðin er tó týðiligt at síggja, at tað er ein yvirvág av monnum. Og fleiri kvinnuligir tónleikarar hava upplivað, at tær verða sæddar við øðrvísi brillum enn menn. Tær hava upplivað at verða undirmettar í mun til teirra dugnaligheit, og til dømis verið út fyri at hugsað verður meira um útsjónd, enn um listaligt útrykk hjá teimum. Tað sæst jú eisini í modernaðu poppbransjuni, har tað typiskt er stórt fokus á image og útsjónd, heldur enn á innihald í tónleikinum. Tað er tó ikki ein trupulleiki, eg sjálv havi møtt, sigur Lea Kampmann.

Hjá Sissal er stóðan sjálvandi nakað øðrvísi, hóast hon hevur sama hugsanarháttin sum dóttirin á mongum økjum innan hendan spurningin. Mamma Sissal var javnstøðustríðskvinna, og Sissal er tí uppdrigin í tí andanum. Sissal fekk bilar, um hon vildi, og bróðir hennara fekk dukkur, um hann vildi. Kynini vórðu ikki sett í bás heima hjá Sissal og teimum. Og ivaleyst er tað eisini ein orsök til, at Sissal heldur ikki hevur havt kvinnustríðið fremst í huganum. Hinvegin er Sissal ikki í iva um, at javnstøðustríðið als ikki er komið at enda í føroyska samfelagnum.

– Tað patriarkalska samfelagið virkar í allar hægsta grad. Men tað er meira í teoriini enn í praksis. Vit síggja svart upp á hvítt, at tað er munur á kynunum, og eg trúgvi næstan ikki mínum egnum eygum, tá eg síggi, at tað ivaleyst hevur okkurt við okkara kyn at gera. Hvussu ber tað til, sigur Sissal Kampmann.

Og samstundis eru rammurnar í samfelagnum við at skapa ein trupulleika, sum ávirkar modernaðu kvinnuna.

– Tað er trupult at balansera millum familjulívið og karrieruna, og enn truplari at ynskja okkurt heilt annað. Vilt tú nýta alla orku uppá postalín málingina, ella vilt tú arbeiða 80 tímar um vikuna. Tú kanst hvørgan, sigur Sissal Kampmann.

Samfelagsins rammur ávirka, hvussu vit síggja okkum sjálv og hvussu vit uppliva okkara egna ynski og dreymar.

– Vit eru indoktrinað at halda, at einasti rættiligi borgarin er arbeiðarin, sum knossar til arbeiðis hvønn morgun og bløðir úr porunum av stríðnum. Tú skalt arbeiða nógv og tín samleiki verður lagdur í títt starv, sigur Sissal Kampmann.

Og júst tað ávirkar eisini Leu í hennara dreymum um framtíðina.

– Í dag arbeiði eg trýggjar dagar um vikuna og nýti restina av orkuni uppá

tónleikin. Tað er perfekt og eg kundi væl hugsað mær at liva soleiðis í framtíðini. Men eg merki á fólki rundanum meg, at tey virka eitt sindur ivasom, tá eg fortelji teimum, at tað er soleiðis eg gjarna vil liva. Tað kennist sum at fólk ikki ordiliga halda, at tað er rætti ella tryggi vegurin at fara, sigur Lea Kampmann.

Men hvørki unga songkvinnan ella dugnaligi rithøvundurin vilja lata seg avmarkað av samfelagsins rammum. Tær stríðast fyri at røkka dreyminum – at liva av tí tær vilja og ikki tí tær noyðast.

